

Z A P I S N I K

4. sjednice ŽUPANIJSKOG POVJERENSTVA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA održane dana 24. studenog 2015. godine

Sjednicu je u 11,00 sati otvorila predsjednica Povjerenstva Irene Gregorović-Filipčić.

Sjednici su bile nazočne članice Povjerenstva: Irene Gregorović-Filipčić, Gordana Saršon, Sanja Tamaru, Jadranka Tomašić, Kristina Posilović, Ivanka Bralić, Milena Kraljević, Gordana Kovačević i Ljiljana Mataija-Gulić.

Ostali nazočni: doc. dr. sc. Marissabell Škorić, Pravni fakultet Rijeka, Marijan Žunić, PU Primorsko-goranska, Dragica Bojka-Gergović, Centar za socijalnu skrb Rijeka, Paula Bogović, Udruga U.Z.O.R., Tina Kovačić, Udruga SOS telefon - grad Rijeka, Maša Marincel, Općinsko državno odvjetništvo u Rijeci, Mladena Tadej i Daria Bohaček, Županijski sud u Rijeci, Vinko Štimac, Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade.

Predsjednica utvrđuje da postoji kvorum za pravovaljano odlučivanje na sjednici.

Predsjednica je predložila dnevni red iz poziva za sjednicu. Jednoglasno je usvojen sljedeći

D N E V N I R E D

1. Usvajanje zapisnika sa 3. sjednice Povjerenstva, 13. 10. 2015.
2. Obilježavanje 25. 11. Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, s tematskom raspravom: „Zajedno možemo više protiv nasilja nad ženama“.

Točka 1.

Usvajanje zapisnika sa 3. sjednice Povjerenstva

Na zapisnik nije bilo primjedbi pa je isti jednoglasno usvojen.

Točka 2.

Obilježavanje 25. 11. Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, s tematskom raspravom: „Zajedno možemo više protiv nasilja nad ženama“.

Predsjednica je uvodno navela razloge obilježavanja 25. 11. Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama ističući da je u 2014. Godini bilo oko 14.000 prijava nasilja u obitelji, što je doduše pad u odnosu na prethodnu godinu od 10%, ali je broj kaznenih djela vezan uz nasilje u obitelji povećan. Mada su zamijećeni određeni pomaci nabolje, ovaj društveni problem i nadalje je vrlo aktualan.

Marijana Žunić (PU Primorsko-goranska) iznosi podatke da je na području PGŽ u 2015. godini evidentirano 664 počinitelja nasilja u obitelji. Pritom je evidentirano 704 oštećenika, od čega 509 žena. Najviše oštećenika je u dobi od 31 do 50 godine, a isto tako i najveći broj počinitelja je u toj dobi. Od strane policije predloženo je ukupno 474 prekršajnih mjera, te je izrečeno 624 naredbi koje se tiču mjera opreza (koje policija može izreći na licu mjesta).

Marissabell Škorić (Pravni fakultet Rijeka, Katedra za kazneno pravo) govori o kaznenopravnoj regulativi iz područja nasilja u obitelji. Daje osvrt i na međunarodni pravni aspekt ističući da je dugo vremena problem nasilja u obitelji bio marginaliziran. Tek se u 90-im godinama prošlog stoljeća međunarodna zajednica počela aktivno baviti ovim problemom. Ovdje svakako valja istaknuti, kao jedan od najznačajnijih akata u tom području, Konvenciju Vijeća Europe iz 2011. godine o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Konvenciju je do sada ratificiralo 19 zemalja ali Hrvatska još ne. Prema dostupnim podacima cca 35% žena je doživjelo barem jednom neki oblik nasilja od strane bliskog partnera. U 80% slučajeva žrtve nasilja su žene. Od ukupnog broja ubojstava u 2013. godini 11 žrtava bile su žene stradale od bliskog partnera, a u 2014. godini taj broj je bio čak 13 žena. Po njenom mišljenju veliki problem postoji u činjenicu da zakonodavac nije posve jasno razgraničio kada je djelo nasilja u obitelji kazneno djelo a kada prekršaj, o čemu onda ovise i kazne koje se po svojoj težini jako razlikuju (za prekršaje su znatno blaže). Po mišljenju pravne struke veliki pomak nabolje bila je izmjena Kaznenog zakona iz 2013. godine u kojem

više nije postojalo nasilje u obitelji kao samostalno kazneno djelo, ali je ono bilo navedeno u čitavom nizu kaznenih djela kao dodatna otegotna okolnost (npr. kazneno djelo ubojstva kažnjava se maksimalnom kaznom do 20 godina zatvora, ali ako je djelo ubojstva posljedica nasilja učinjenog prema bliskoj osobi, maksimalna kazna je do 40 godina zatvora). Smatra da je ovakvim formulacijama doista bilo omogućeno kažnjavanje počinitelja nasilja u obitelji kroz Kazneni zakon. Međutim, protiv ovakve regulative bilo je puno kritike u javnosti, smatra i neopravdane (dijelom i iz neznanja), jer je osnovna zamjerka bila ta da je izbrisano samostalno kazneno djelo nasilja u obitelji. Zbog tih je pritisaka zakonodavac ponovno izmijenio Kazneni zakon pa je nasilje u obitelji ponovno uvedeno kao samostalno djelo. Smatra da će se time opet javiti stari problem razgraničavanja što je u konkretnom slučaju nasilja u obitelji kazneno djelo, a što prekršaj. Zaključno, ključnim za efikasnu borbu protiv nasilja u obitelji smatra preciznu pravnu regulativu, efikasnu primjenu iste u praksi i edukaciju građana kao najbolji način prevencije.

Maša Marincel (ODO) nadovezuje se na Škorić i ističe da je odvjetništvu bio veliki problem dovršiti započete kaznene postupke u 2013. godini kada je izmijenjen Kazneni zakon iz kojeg je bilo isključeno nasilje u obitelji kao samostalno kazneno djelo, a sada se isto ponavlja, samo u suprotnom smjeru, opet zbog promjene propisa. Za praksu nije prihvatljiva stalna izmjena propisa jer se stvara dojam pravne nesigurnosti, a nema ni vremena za razvoj pravne prakse i općeprihvaćenih običaja postupanja. Prema evidenciji ODO-a, u 2013. godini evidentiran je 31 počinitelj kaznenih djela iz domene nasilja u obitelji, pri čemu je bilo 40 žrtava tih djela. U 2014. godini bilo je 44 počinitelja kaznenih djela i 67 žrtava.

Mladena Tadej (Županijski sud u Rijeci, Odjel za podršku žrtvama i svjedocima) slaže se sa tvrdnjom da su česte izmjene Kaznenog zakona i Zakona o kaznenom postupku nepovoljne za razvoj jasne sudske prakse. Njezin Odjel radi puno po pitanju edukacije policijskih službenika u pogledu zaštite prava žrtava nasilja. Provedba na terenu ipak je vrlo neujednačena i ovisi isključivo o motivaciji pojedinog policijskog službenika da li će pristupiti žrtvi nasilja na ovaj ili onaj način. Smatra da se represivna tijela često fokusiraju na počinitelja, a ne na žrtvu.

Paula Bogović (Udruga U.Z.O.R.) iz iskustva rada sa žrtvama nasilja uočila je da se često radi o slabije obrazovanim osobama koje niti ne znaju koja si njihova prava. Informacije o pravima žrtava na žalost najslabije dopiru upravo od osoba koje trpe nasilje. Broj počinitelja nasilja koji su od strane suda upućeni na obvezni psihosocijalni tretman u Udrugu konstantno se smanjuje, očito zbog nedostatka novca. Kampanje protiv nasilja ne bi trebalo voditi u pesimističnom tonu ističući samo brojke, naprotiv potrebno je isticati pozitivne primjere koji će motivirati žrtve da napuste počinitelja nasilja. Npr. od žena koje prođu tretman u skloništu Udruge njih 80% se osnaži tako da posve promijeni svoj život i više nisu žrtve nasilja.

Tina Kovačić (Udruga SOS telefon - grad Rijeka) smatra da je prevencija najbolji alat u borbi protiv nasilja u obitelji, e trebala bi se provoditi što prije, već u osnovnoškolskoj dobi. U svakom slučaju treba poticati žrtve nasilja na prijavu zlostavljanja. Od početka rada savjetovaništa Udruge pružena je podrška za cca 130 korisnika – žrtava nasilja u obitelji. Daje prijedlog da se koristi terminologija „nasilje prema ženama“ a ne „nasilje nad ženama“.

Dragica Bojka-Gergović (Centar za socijalnu skrb Rijeka) slaže se da je preventiva jedina mjera koja će efikasno smanjiti problem nasilja u obitelji, jer sve i kreće iz obitelji.

Marijana Žunić podsjeća da unutar policije postoji Odjel za prevenciju koji kontinuirano provodi preventivne programe u osnovnim školama, a sada se isti šire i na srednje škole. Među njima ističe program „Živim život bez nasilja“. Odjel može provoditi programe i na poziv bilo koje institucije zainteresirane za ovu problematiku.

Gordana Saršon komentira da uz svu regulativu efikasna borba protiv nasilja uvijek počiva na suradnji pojedinaca unutar sustava. Smatra da je položaj žena u području nasilja u obitelji jednak općem položaju žena u društvu. Društvo na žalost gaji kult nasilja, a obiteljsko nasilje samo je jedan segment i posljedica takve kulture. Indikativna jest i činjenica da su ovoj sjednici prisutne samo žene, iako su na sjednicu pozivane organizacije, a ne pojedinci. Bilo bi korisno da se na ovakve sjednice ubuduće pozivaju i subjekti koji se bave prevencijom kako bi se u javnosti više afirmirao njihov rad.

Nakon rasprave Povjerenstvo je jednoglasno donijelo sljedeći

Z a k l j u č a k

Povjerenstvo smatra potrebnim precizirati zakonsku regulativu u području nasilja u obitelji kao bi se počinitelji nasilja mogli efikasno sankcionirati, a uz to je potrebno poduzimati i napore kako bi se žrtvama nasilja pomoglo u ostvarivanju njihovih prava.

Sjednica je zaključena u 12,25 sati.

Zapisnik sastavio

Vinko Štimac

Predsjednica

Irene Gregorović-Filipčić

